

UTKAST

Forskrift om fredning av Henningsvær kulturmiljø, Vågan kommune, Nordland

§ 1 Formål

Formålet med fredningen av Henningsvær kulturmiljø er å bevare Henningsvær som en kilde til kunnskap og opplevelse for dagens og fremtidens generasjoner, og som ressurs for samfunnsutviklingen.

Henningsvær skal bevares som et av landets historisk viktigste fiskevær, som viser hvordan naturgitte, teknologiske, politiske og andre samfunnsmessige forhold har virket inn på utviklingen fra rorvær til moderne fiskevær med variert næringsvirksomhet fra begynnelsen av 1800-tallet til i dag. Dette har gitt et mangfoldig og variert kulturmiljø.

Formålet er videre å bevare Henningsvær som et godt eksempel på kystens utviklingshistorie, med hovedvekt på de byggverk og strukturer som forteller om utviklingen av fiskeforedlingsindustrien, kystens infrastruktur og fremveksten av boliger, forretninger, og andre samfunnsmessige funksjoner på grunn av det næringsmessige grunnlag som lofotfisket historisk har lagt for dette.

Fredningen skal legge til rette for at Henningsvær opprettholdes og videreutvikles som et levende sted med boliger, fiske, handel og annen næringsvirksomhet.

Fredningen skal sikre helheten og de historiske, funksjonelle og visuelle sammenhengene i området.

Fredningen skal herunder bidra til å:

- a. bevare sammenhengen mellom byggverkene, anleggene og konstruksjonene og landskapet de ligger i
- b. sikre at uteområdene bevares slik at den funksjonelle og visuelle sammenhengen i kulturmiljøet opprettholdes
- c. sikre at de kulturhistoriske verdiene i byggverkene og anleggenes eksteriør, konstruksjoner, kaier, gateløp og plasser, havnebasseng, hjeller, park og annen grønnstruktur videreføres.
- d. sikre at byggverk, anlegg og strukturer fra ulike perioder bevares og at opprinnelige elementer og senere tilføyelser bevares dersom disse vurderes å ha en verdi som representant for den historiske utviklingen
- e. formidle forståelse for kulturmiljøet og de ulike tidsepoker det representerer

§ 2 Omfang

Fredningen omfatter hele eller deler av følgende eiendommer i Henningsvær og sjøarealet innenfor fredningsområdet i Vågan kommune:

Gnr./bnr. /fnr. 5/1, 5/1/1, 5/1/6, 5/1/13, 5/1/34, 5/1/36, 5/1/53, 5/1/83, 5/1/108, 5/1/117, 5/1/124, 5/1/171, 5/1/172, 5/1/182, 5/1/193, 5/1/209, 5/1/219, 5/1/229, 5/1/230, 5/1/245, 5/1/285, 5/1/287, 5/1/293, 5/1/303, 5/1/306, 5/1/310, 5/1/314, 5/1/325, 5/1/332, 5/1/336, 5/1/366, 5/1/378, 5/1/384, 5/1/408, 5/3, 5/15, 5/24, 5/28, 5/31, 5/37, 5/38, 5/39, 5/42, 5/44, 5/45, 5/46, 5/48, 5/56, 5/59, 5/64, 5/75, 5/81, 5/82, 5/84, 5/86, 5/102, 5/105, 5/107, 5/111, 5/112, 5/120, 5/121, 5/127, 5/128, 5/129, 5/130, 5/132, 5/134, 5/136, 5/139, 5/141, 5/145, 5/153, 5/154, 5/155, 5/162, 5/163, 5/165, 5/168, 5/169, 5/170, 5/174, 5/178, 5/182, 5/186, 5/192, 5/193, 5/198, 5/204, 5/206, 5/208, 5/209, 5/213, 5/214, 5/215, 5/216, 5/224, 5/225, 5/226, 5/231, 5/234, 5/241, 5/246, 5/248, 5/255, 5/256, 5/259, 5/260, 5/262, 5/266, 5/267, 5/270, 5/272, 5/275, 5/276, 5/280, 5/281, 5/283, 5/287, 5/288, 5/289, 5/290, 5/291, 5/292, 5/298, 5/301, 5/302, 5/303, 5/306, 5/308, 5/309, 5/312, 5/313, 5/314, 5/315, 5/316, 5/318, 5/319, 5/320, 5/321, 5/324, 5/325, 5/327, 5/334, 5/336, 5/338, 5/342, 5/343, 5/344, 5/348, 5/351, 5/352, 5/353, 5/354, 5/356, 5/357, 5/360, 5/363, 5/364, 5/365, 5/371, 5/373, 5/375, 5/376, 5/377, 5/379, 5/380, 5/381, 5/382, 5/383, 5/385, 5/386, 5/388, 5/391, 5/394, 5/395, 5/396, 5/397, 5/399, 5/400, 5/402, 5/403, 5/407, 5/408, 5/412, 5/416, 5/418, 5/419, 5/420, 5/421, 5/423, 5/425, 5/426, 5/427, 5/429, 5/432, 5/439, 5/440, 5/441, 5/449

Omfanget av fredningen fremgår av vedlagte kart datert xx.

Fredningen omfatter alle byggverk, anlegg og andre faste konstruksjoner innenfor kartavgrensningen. Bygningenes interiør er ikke omfattet av fredningen.

Fredningen omfatter videre alle utvendige arealer herunder kaier, gategrunn med gateløp, faste belegg, parken og annen grønnstruktur herunder hager.

Fredningsforskriften med vedlegg skal oppbevares hos Klima- og miljødepartementet, Riksantikvaren, Nordland fylkeskommune og Vågan kommune.

§ 3 Fredningsbestemmelser

Kulturmiljøet skal forvaltes på en slik måte at de kulturhistoriske verdiene det representerer blir ivaretatt.

Det er ikke tillatt å foreta inngrep i det fredete kulturmiljøet. Med *inngrep* menes blant annet:

- a. å rive, skade, bygge om eller flytte hele eller deler av byggverk, anlegg og konstruksjoner
- b. å føre opp nybygg, tilbygg eller påbygg, herunder arker, takopplett, balkonger og terrasser
- c. å iverksette tiltak eller inngrep som kan endre byggverkernes eksteriør
- d. å etablere nye konstruksjoner innenfor fredningsområdet,
- e. å endre hovedstrukturer i kulturmiljøet som for eksempel bygningsrekkene langs Heimsundet, sentrale siktlinjer og utsiktspunkt
- f. å foreta inngrep i gategrunn, hjellområder, parken og andre uteområder, kaier mv. eller fylle opp masser på land eller i sjø
- g. å endre, stenge eller fjerne gatenett, kaier eller plasser
- h. å fjerne eller endre spor av infrastruktur med tilknytning til fiske, fiskerirelatert industri og kystsamferdsel

- i. oppsetting av større skilt- og reklameinnretninger

Listen er ikke uttømmende.

§ 4 *Dispensasjon*

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad i særlige tilfelle gjøre unntak fra fredningen og fredningsbestemmelsene for tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i det fredete kulturmiljøet, jf. [kulturminneloven § 20](#) tredje ledd.

Ved avgjørelsen av hva som utgjør vesentlig inngrep skal det blant annet legges vekt på inngrepets art og størrelse, om tiltaket er reversibelt og inngrepets påvirkning for kulturmiljøet som helhet.

Ved avgjørelsen av hva som utgjør særlige tilfelle skal det legges vekt på i hvilken grad tiltaket er nødvendig av hensyn til formålet med fredningen.

Eksempler på slike tiltak kan være:

- a. istandsetting og restaurering utover vanlig vedlikehold
- b. tilbakeføringer til en sikker dokumentert tidligere tilstand
- c. nødvendige sikringstiltak herunder brannsikring
- d. fasadeendringer, under forutsetning av at den opprinnelige eller eksisterende hovedstrukturen og størrelsen videreføres og kulturmiljøet ikke påvirkes i vesentlig grad
- e. rivning, oppføring av nybygg og tilbygg, konstruksjoner eller andre tiltak som er nødvendige for fortsatt drift av fiskerinæring eller annen virksomhet,
- f. oppføring av nye byggverk på tomter som opprinnelig har vært bebygde eller der nybygg kan innpasses i fredningsområdet.
- g. oppføring av mindre konstruksjoner og anlegg av varig eller midlertidig karakter, herunder leskur, holdeplasser, lyssetting, trapper, og murer mv.
- h. tiltak som er nødvendige for å sikre/bidra til bruk til sitt opprinnelige eller nytt formål
- i. ny tilkomst til bosteder, næringsbygg og offentlige bygg
- j. endringer av gatenett, kaier og brygger, dersom dette er nødvendig av sikkerhetsmessige årsaker, eller for videre fiskeri- og næringsdrift.
- k. andre tiltak som skal beskytte kulturmiljøet

Listen er ikke uttømmende.

I vurderingen av hva som utgjør særlige tilfelle kan det også legges vekt på tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning, som for eksempel hensyn til sikkerhet, helse, miljø, næringsutvikling og universell utforming

Nybygg skal tilpasses til eksisterende bebyggelse og kulturmiljøet for øvrig. Den opprinnelige strukturen skal videreføres.

§ 5 *Tiltak i nødsituasjoner*

Fredningsbestemmelsene er ikke til hinder for tiltak som må gjøres av sikkerhetshensyn i nødssituasjoner. I slike situasjoner skal det så langt det er mulig tas hensyn til kulturmiljøets verneverdi. Eventuelle tiltak skal umiddelbart meldes til forvaltningsmyndigheten

§ 6 Tiltak som ikke krever dispensasjon

Tiltak som ikke fører med seg større endringer i kulturmiljøet kan utføres uten søknad til kulturminnemyndighetene. Hvis det er tvil om tiltaket krever søknad, skal kulturminnemyndighetene kontaktes.

Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for blant annet:

- a. skjøtsel og vanlig vedlikehold i samsvar med byggverkens opprinnelige eller eksisterende teknikk, utførelse og materialbruk
- b. oppføring av mindre skilt og andre mindre innretninger som for eksempel varmpumpe eller ladestasjon som ikke er synlig fra offentlig rom, og som harmoniserer med byggverket og kulturmiljøet for øvrig med hensyn til utforming, materialvalg og plassering
- c. etablering av ny næringsvirksomhet som ikke medfører inngrep i bygningens eksteriør
- d. graving i grunnen i forbindelse med vanlig vedlikehold og reparasjon av privat og offentlig infrastruktur. Etter inngrepet må grunnen tilbakeføres
- e. midlertidig stengning av Kaiveien i forbindelse med fiske

Listen er ikke uttømmende.

§ 7 Tiltak i hjellområdene

For følgende eiendommer tillates det ikke at hjellene rives:

- a. hjellområde - Nattmålshaugen
- b. hjellområde - Rundhaugen og Vartangen

For øvrige områder kan det tillates at hjellene rives. Vilkår for tillatelsen er at det ikke er mulig å tørke fisk på tradisjonelt vis og at området bevares som kulturlandskap. Rivning skal på forhånd godkjennes av forvaltningsmyndigheten, jf. § 10.

§ 8 Tiltak på fyrlykta - Kvitvarden

Det tillates rivning av fyrlykta med fagverk på Kvitvarden under forutsetning av at det oppføres en kopi. Tiltak skal på forhånd godkjennes av forvaltningsmyndigheten, jf. § 10.

§ 9 Forvaltningsplan

Det skal utarbeides en forvaltningsplan som beskriver hvordan fredningen skal følges opp i praksis. Planen skal gi utfyllende retningslinjer for forvaltningen av fredningsbestemmelsene. Planen skal oppdateres av forvaltningsmyndigheten, jf. 10 ved behov og forelegges Riksantikvaren for å sikre at innholdet ivaretar formålet med fredningen.

§ 10 Myndighet

Forvaltningsmyndigheten etter denne forskriften er lagt til fylkeskommunen. Riksantikvaren er klageinstans for vedtak fattet etter denne forskriften.

§ 11 Endring av forskriften

Departementet kan vedta mindre vesentlige endringer og gi utfyllende bestemmelser om gjennomføring av forskriften.

§ 14 Brudd på bestemmelsene

Overtredelse av § 3 straffes etter [kulturminneloven § 27](#).

§ 15 Iverksetting

Forskriften trer i kraft straks.

